

Oliver, G.; Foscari, F. *Records Management and Information Culture: Tackling the people problem*. London : Facet Publishing, 2014. 178 str.

Knjiga *Records Management and Information Culture: Tackling the people problem* autorica Gillian Oliver i Fiorelle Foscari struktuirana je u uvod, pet dijelova i indeks. Prvi dio sastoji se od poglavlja *Pozadina i kontekst*. Drugi dio podijeljen je na tri poglavlja: *Vrijednost pridodana zapisima*, *Informacijski afiniteti* i *Sagledavanje jezika regionalne tehnološke infrastrukture*. Treći dio knjige sastoji se od dva poglavlja: *Informacijske kompetencije* i *Svjesnost o okolinskim zahtjevima povezanim sa zapisima*. Četvrti dio također se sastoji od dva poglavlja: *Korporativno upravljanje informacijskom tehnologijom* i *Povjerenje u sustav upravljanja zapisima*. Posljednji, peti dio knjige ima samo jedno poglavlje – *Povezivanje izrečenog*. Svako poglavlje završava popisom korištene literature, a neka poglavlja imaju i bilješke u kojima autorice ili navode daljnje izvore koje preporučuju ili daju opaske u vezi s određenim dijelom teksta. Knjiga završava indeksom u kojem se mogu pronaći svi važniji pojmovi u knjizi poredani abecedno. Tekst knjige obogaćen je s devet tablica, jednom slikom i tri dijagrama.

Cilj koji si autorice postavljaju je suočiti se pobliže s problemima koji se tiču samih ljudi koji su zaposleni na području upravljanja zapisima. Polaze od teze kako ta strana posla često nije navedena u samom opisu posla, a postoje empirijski dokazi kako je ona bitna. Nadalje, smatraju važnim predstaviti načine na koje se može postići napredak kada se govori o tom problemu. Autorice su same sudjelovale u istraživanjima koja se tiču informacijske kulture i time daju podlogu za teorijski dio svoje knjige.

Poglavlje *Pozadina i kontekst* objašnjava, temeljem analize literature o informacijskoj kulturi, samu pozadinu i kontekst problema koji je u knjizi dalje analiziran. Fokus autorica usmjeren je ponajprije na samu informacijsku kulturu unutar društva. Obrazlažu nove izazove koji se pojavljuju u današnjem digitalnom svijetu te naglašavaju nužnost otvaranja novih vidika u području upravljanja zapisima. Problem dalje konkretiziraju kada govore o informacijskoj kulturi unutar organizacija osvrćući se na provedena istraživanja i povezujući ih s njihovim provedenim istraživanjima. Pri tome donose zaključak o podjeli informacijske kulture. Autorice nadalje obrađuju informacijski kontinuum (eng. *the information continuum*) i kontinuum zapisa (eng. *records continuum*), a potom su, nastavljajući se na tu teorijsku osnovu, pokušale dati definiciju „informatike upravljanja zapisima“ (eng. *recordskeeping informatics*), tvrdeći da udžbenik za upravljanje zapisima ne postoji. Utvrđuju okosnicu informacijske kulture, ističući time najvažnije karakteristike informacijske kulture kada se govori o organizacijama. Zatim se osvrću na samo pitanje zašto je važna informacijska kultura te ističu da je važno razumjeti kontekst informacija i način na koji se odvija interakcija između članova organizacije. Za kraj je dano objašnjenje alata za procjenu (eng. *assessment tools*) kao nove

ideje unutar izrazito standardiziranog područja. Ti će se alati dalje koristiti u svakom poglavlju.

U drugom poglavlju *Vrijednost pridodana zapisima* autorice ponajprije daju širi pozadinski kontekst kada je riječ o upravljanju zapisima, smatrajući kako je on kulturološki uvjetovan i da se treba uzeti u obzir da se u svakoj kulturi ne treba podrazumijevati postojanje upravljanja zapisima. Potom su dane neke osnovne smjernice o infrastrukturi upravljanja zapisima i korištenju IT-a. Autorice iznose smjernice kako pridodati vrijednost zapisa i predlažu alate za procjenu koji su primjenjivi pri ispitivanju vrijednosti zapisa. Potaknute tom idejom autorice smatraju da bi te metode u kombinaciji s razumijevanjem informacijskog kulturnog okvira trebale s vremenom pripomoći razumijevanju upravljanja zapisima organizacije unutar koje čitatelj djeluje te razvijanju strategija koje bi se mogle uključiti u samu organizaciju. Time postavljaju novi korak u upravljanju zapisima, koji će se možda i odvojiti od samih tradicijskih standarda.

U trećem poglavlju *Informacijski afiniteti* autorice čitatelja uvode u pitanje informacijskog afiniteta kroz raspravu o preferiranim formatima koji ovise o kulturalnim razlikama. U drugom dijelu autorice se bave procesom razmjene informacija, uključujući problem vlasništva nad informacijama i moguće prepreke u razmjeni informacija koje ovise o vrsti radnog mjesta. Na kraju su dani alati za procjenu koji bi trebali pomoći kod određivanja korisničkih afiniteta unutar informacijskog okruženja uzimajući u obzir kulturalni kontekst i stvarajući pregled učestalosti pojedinih odabira unutar sustava za upravljanje spisima.

Poglavlje *Sagledavanje jezika regionalne tehnološke infrastrukture* nastavlja s temom unutar informacijskog kulturnog okvira. U prvom dijelu poglavlja autorice obrađuju jezik kao socijalno izgrađen fenomen. Pri tome autorice preispituju na koji način se lokalno koriste stručni izrazi unutar radnog mjesta i odnos različitih stručnih jezičnih pojmova unutar jedne institucije. Drugi dio poglavlja osvrće se na telekomunikacijske servise, s naglaskom na Internet, te na hardverske i softverske proizvode koji sačinjavaju tehnološku infrastrukturu o kojoj ovisimo, unutar područja stvaranja i korištenja digitalnih informacija. Na kraj poglavlja dani su alati za procjenu koji bi trebali pomoći čitatelju da ispita na koji način ljudi unutar njegove organizacije komuniciraju. Dani su prijedlozi kako se lakše snaći pri korištenju informacijsko-komunikacijskih tehnoloških infrastruktura (eng. *ICT infrastructure*) kroz izvore koje autorice navode, iako se direktno navedeni izvori ne tiču Hrvatske. Autorice predstavljaju nekoliko glosara koji omogućuju istraživanje stručnih termina.

Unutar najkraćeg poglavlja *Informacijske kompetencije* napose se ističe pitanje informacijske i digitalne pismenosti kao vještina koje stvaraju potreban preduvjet za razvoj kulture upravljanja zapisima. Unutar toga autorice ističu potrebu za osposobljavanjem zaposlenika. I u tom poglavlju dani su alati za procjenu prema kojima čitatelj može procijeniti kakva vrsta osposobljavanja je na njegovu radnom

mjestu potrebna. U nastavku opisuju kako najbolje predstaviti sadržaj osposobljavanja.

Poglavlje *Svjesnost o okolinskim zahtjevima povezanim sa zapisima*² nastavlja diskusiju o osposobljavanju, ali s naglaskom na svjesnost zaposlenika o okolinskim zahtjevima u kontekstu upravljanju zapisima. Autorice daju smjernice kako odrediti koji su okolinski zahtjevi važni za neku organizaciju te kako razumjeti pronađene smjernice i na kraju ih primijeniti. Zatim objašnjavaju kako ih uklopiti u organizacijsku politiku tvrtke. Kao i u ranijim poglavljima, i ovdje su dani alati za procjenu za finalizaciju vođenja programa upravljanja zapisima. Nadalje, autorice naglašavaju da je nužno daljnje osposobljavanje ako ono do sada nije bilo provedeno, te za kraj diskutiraju o najboljem odabiru načina na koji će to biti provedeno.

U poglavlju *Korporativno upravljanje informacijskom tehnologijom* autorice raspravljaju o konceptu upravljanja informacijama s fokusom na informacijsku tehnologiju u organizacijama. Nadalje, navode sigurnosne uvjete i objašnjavaju potrebu za upravljanjem ravnotežom između zaštite zapisa od neovlaštenog korištenja i olakšanja pristupa. U nastavku upozoravaju na potrebu za računarstvom u oblaku. I tu nalazimo alate za procjenjivanje, u nešto specifičnijem obliku. Na kraju se razlaže postupak profiliranja kao mogućost analiziranja korporativnog IT-a, uzimajući u obzir smjer u kojem se poduzeće kreće.

Poglavlje *Povjerenje u sustav upravljanja zapisima* obrađuje najvažniju karakteristiku informacijske kulture, a to je povjerenje korisnika u upravljanje zapisima. U sklopu toga autorice raspravljaju o arhivskoj perspektivi povjerenja i pouzdanosti. Zatim obrađuju područje etičke prakse kao dobar temelj za profesionalnu praksu. Nadalje povezuju teoriju dajući alate za procjenu kojima čitatelj u svojoj organizaciji kroz svakih nekoliko godina može ostvariti poboljšanje povjerenja u sustav. Naglašavaju važnost ostvarenja sustava koji će biti otvoren korisnicima i stalnomu poboljšanju kroz cjeloživotno učenje stručnjaka.

Zaključno poglavlje *Povezivanje izrečenog* započeto je informacijama o *soft system* metodologiji (SSM) i studiju žanrova. Zatim daje pregled alata za procjenu, koji su detaljno navedeni u svim prijašnjim poglavljima knjige te iznosi korake za naknadne aktivnosti.

Sagledavajući knjigu autorica Gilliane Oliver i Fiorelle Foscarini u cjelini može se reći kako stvaraju novi pristup teoriji organizacije zapisa. Teorija je kroz sva poglavlja zaokružena alatima za procjenu koji omogućuju čitatelju aktivno sudjelovanje u čitanju knjige, stvarajući od teorije praksu koja je primjenjiva unutar organizacije u kojoj čitatelj radi. Autorice su time stvorile okvir unutar teme upravljanja zapisima i informacijske kulture, koji će svaki čitatelj moći primijeniti

² Autorice pojašnjavaju termin *okolinski zahtjevi* kao nadređeni termin koji zaokružuje zakone i norme prisutne unutar šireg društvenog, pravnog i organizacijskog konteksta.

na individualnoj razini upravo zahvaljujući takvom konceptu knjige. Ovo djelo namijenjeno je ponajprije stručnjacima, kako naglašavaju i same autorice, pri čemu su ciljane skupina upravo arhivisti koji mogu upotrijebiti metode iz knjige u samoj organizaciji, a time pridonijeti razvoju upravljanja zapisima. Njezina namjena moguća je i u akademskoj okolini kao dio obrazovanja budućih arhivista, ali svakako zahtijeva da čitatelj već posjeduje znanje stručne terminologije i razumijevanje procesa upravljanja zapisima.

Laura Bezić

***Preserving complex digital objects.* Delve, J.; Anderson, D. (ur.).**

London : Facet Publishing, 2014. 375 str.

Knjiga *Očuvanje složenih digitalnih objekata* na početku ima predgovor, uvodnu riječ, popis suradnika, rječnik i uvod. Dalje je knjiga strukturirana u 6 cjelina: 1. Zašto i što čuvati: kreativnost naspram očuvanja; 2. Perspektiva baštinskih institucija/institucija koje čuvaju podatke; 3. pristupi digitalnomu očuvanju, praksa i alati; 4. Studije slučaja; 5. Pravna perspektiva; 6. Tragačeva perspektiva. Svaka cjelina sastoji se od niza poglavlja. Na kraju knjige nalazi se kazalo pojmova.

Predgovor je napisao Adam Farquhar, koji navodi kako se u posljednjim desetljećima događaju značajne promjene povezane s digitalnim razdobljem. Smatra kako je ova knjiga jako važna jer iznosi različite poglede, izazove i korake u očuvanju složenih digitalnih objekata. U uvodnoj riječi Neil Grindley iz JISC-a ističe da ova knjiga iznosi trenutačne dosege u očuvanju složenih digitalnih objekata te nudi jasan okvir za početak upravljanja pitanjima u vezi s tom problematikom. Nakon toga slijedi popis suradnika s njihovim kratkim životopisima. U rječniku se nalazi popis kratica i pojmova korištenih u knjizi. U uvodu urednici knjige opisuju utjecaj digitalnih tehnologija na sva područja ljudskoga djelovanja. Opisuju pozadinu POCOS projekta, koji je pokrenut radi istraživanja očuvanja triju domena složenih digitalnih objekata: 1. Simulacija i vizualizacija; 2. Softverska umjetnička djela; 3. Okoline igara i virtualnih svjetova.

Također navode koja je priroda tih objekata te daju kratak pregled sadržaja knjige.

Dan Pinchbeck, autor prvog poglavlja u prvoj cjelini *Na ramenima do grla naoružanih divova – zašto je važna povijest za razvoj igara* razmatra važnost povijesti računalnih igara i njihova očuvanja za današnje programere. Naglašava kako je razumijevanje povijesti od komercijalne važnosti jer je ono dokaz što je uspješno ili neuspješno u pojedinoj igri te može pomoći u budućem razvoju, ali i provjeri je li neki autor već napravio sličnu igricu. Objašnjava se kako je povijesti igrice teško